

Fra linieskib til skydemål. Linieskibet Dannebrog's endeligt

En fotoserie af Søren Nørby, cand. mag.

Billede 1: Orlogsmuseets model af linieskibet Dannebrog. (Orlogsmuseet).

Den 25. september 1850 løb den danske flådes sidste rent sejlførende linieskib af stablen på Holmen. Orlogsskibet, der fik navnet Dannebrog, var på 4750 tons, 65 meter langt, 15,5 meter bredt og udstyret med 70 30pd. kanoner.¹ Det var et formidabelt linieskib, der desværre hurtigt blev indhentet og overhalet af den teknologiske udvikling. Allerede i 1862 – blot tolv år efter dets stabel afløbning – kom Dannebrog i

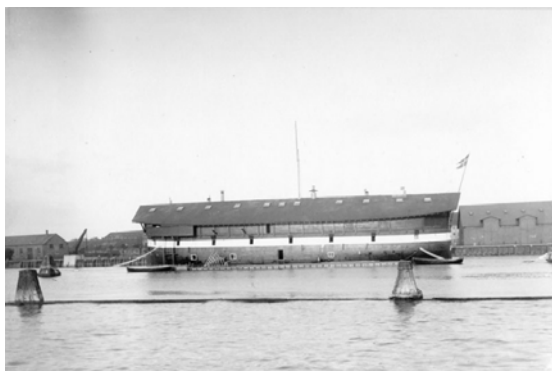
dokken på Orlogsværftet, og her blev det ombygget til panserklædt fregat. Ombygningen tog to år, men var til ende tids nok til, at Dannebrog kom på krigspatrulje under krigen i 1864, hvor det dog ikke kom i kamp mod de Preussiske styrker.

Efter krigen indgik Dannebrog i en årrække i flådens beredskab før orlogsskibet den 15. februar 1875 udgik af flådens tal. Skibet blev dog ikke solgt til ophugning, da Holmen

dengang var plaget af mangel på indkvarteringsforhold for flådens mange orlogsgaster. Det betød, at Dannebrog i 1878 blev taget i brug som fast kaserneskip i Flådens leje. En funktion, der kom til at tjene i frem til 1896, hvor søværnet fandt anden brug af det udtjente skibsskrog.

Billede 2: Dannebrog som logiskib på Holmen. (Handels- og Søfartsmuseet).

Billede 3: Dannebrog som logiskib på Holmen. (Orlogsmuseet).

Fra den 21. oktober 1896 og ti dage frem blev den gamle panserfregat brugt som skydemål under en række forsøg med brisantgranater. Søværnet ønskede at klarlægge om pikrinsyre var den mest effektive krigsladning til de nye brisantgranater, og den sikreste måde at finde ud af dette, var at affyre en række levende skud ind i

¹ En nærmere beskrivelse af det store orlogsskibs stabel afløbning kan læses på www.milhist.dk/weapons/stabelaflobninger/stabel_dannebrog.htm og Provst Dr. Munters tale ved begivenheden kan læses i den trykte kilde: "Tale paa Nyholm den 25 September 1850, da Linieskibet DANNEBROG løb af Stabelen" af Provst Dr. Munter, København 1850. Den kan læses på Marinens Bibliotek.

et orlogsskibs skrog.

Dannebrog blev opankret ved Saltholm Flak, hvor skydeforsøget blev foretaget af to af søværnets panserskibe. Først skulle panserbatteriet Gorms 10-tommers forladekanon udsætte det gamle orlogsskib for den hårdeste behandling, og efterfølgende skulle Dannebrog beskydes med panserbatteriet Rolf Krakes noget mindre 6-tommers kanoner.

Skydeforsøgene forløb til alles tilfredshed, og efterfølgende blev den nu temmelig ødelagte panserfregat ophugget. På baggrund af bl.a. erfaringerne fra skydeforsøget blev det allerede i februar 1897 besluttede søværnet at indføre pikrinsyreladninger til ladningerne i søværnets mindre skyts.

De viste billeder er, hvor andet ikke er nævnt, fra Admiral Sven E. Thiedes arkiv på Tøjhusmuseet.

Litteratur:

Thiede, S. E. "Dansk Søartilleri 1860-2004"
Tøjhusmuseet 2004.

Opslag om lineskibet Dannebrog på www.navalhistory.dk

Illustrationer:

Billede 4: Dannebrog opankret ved Saltholm Flak.

Billede 5: Dannebrog's batteridæk inden skydeforsøget begyndte.

Billede 6: Ditto.

Billede 7: En granat har ramt plet.

Billede 8: Batteridækket efter beskydningen.

Billede 9: Dækket over eksplosionsstedet.

Billede 10: Ditto.

Billede 11: Ditto.

Billede 12: Ditto.

Billede 13: Ditto.

Billede 14: Ditto.

Billede 15: Det ødelagte dæk fotograferet nedenfra.

Billede 16: Det ødelagte dæk fotograferet nedenfra.

Billede 17: Orlogsgaster betragter ødelæggelserne.

Billede 18: Orlogsgaster betragter ødelæggelserne.